

Akhlāq-i zīstī

i.e., Bioethics Journal

2024; 14(39): e6

The Bioethics and Health
Law InstituteMedical Ethics and Law
Research CenterInternational Association
of Islamic Bioethics

Meta-Analysis of Factors Regarding the Tendency towards Extramarital Relations in Iran

Roghaieh Khodaie Beirami^{1*}, Pouneh Arwane¹

1. Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Azerbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

ABSTRACT

Background and Aim: Extramarital relationship is one of the most common social problems that has wide consequences on the family system. In recent years, many researches have been conducted in Iran regarding the desire for extramarital relationships. The main problem of these researches is that they were not able to cover all aspects of this subject. Therefore, the present study was conducted using the meta-analysis method and aimed to analyze and combine the findings of the research regarding the factors affecting extramarital relationships.

Methods: The research method is meta-analysis and its statistical population includes the research conducted on the extramarital relations in Iran during 2011-22. After going through specific steps (search, screening, eligibility and inclusion), 18 researches were selected as the sample of the study. After coding, Comprehensive Meta-Analysis Software (CMA2) was used to analyze the collected data.

Ethical Considerations: Scientific trustworthiness has been observed with careful reference to researches.

Results: The most important factors affecting the people's desire towards extramarital relationships in Iran are: mutual insecure attachment style (0.652), avoidant insecure attachment style (0.620), secure attachment style (-0.601), use of modern media (0.370), sexual satisfaction (-0.322) and religious attitude (-0.251).

Conclusion: By improving the secure attachment style and reducing insecure attachment styles (avoidant and mutual), increasing the media literacy of the users, improving sexual satisfaction and religious attitudes of couples, people's desire for extramarital relationships will be reduced significantly.

Keywords: Social Damage; Extramarital Relations; Infidelity; Meta Analysis

Corresponding Author: Roghaieh Khodaie Beirami; **Email:** r94.khodayi@gmail.com

Received: October 20, 2023; **Accepted:** December 02, 2023; **Published Online:** August 07, 2024

Please cite this article as:

Khodaie Beirami R, Arwane P. Meta-Analysis of Factors Regarding the Tendency towards Extramarital Relations in Iran. *Akhlāq-i zīstī, i.e., Bioethics Journal*. 2024; 14(39): e6.

انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی / مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی / انستیتو اخلاق زیستی و حقوق سلامت

مجله اخلاق زیستی

دوره چهاردهم، شماره سی و نهم، ۱۴۰۳

فرا تحلیل عوامل مؤثر بر گرایش به روابط فرا زناشویی در ایران

رقیه خدایی بیرامی*^۱، پونه اروانه^۱

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: روابط فرا زناشویی یکی از شایع‌ترین آسیب‌های اجتماعی است که پیامدهای گسترده‌ای بر روی نظام خانواده دارد. در سال‌های اخیر تحقیقات متعددی در ایران در خصوص تمایل به روابط فرا زناشویی صورت گرفته است، اما مسأله اصلی این پژوهش‌ها، عدم تسلط بر همه جنبه‌های این موضوع است. بنابراین مطالعه حاضر با بهره‌گیری از روش فراتحلیل با هدف تحلیل و ترکیب یافته‌های تحقیقات انجام‌شده در زمینه عوامل مؤثر بر روابط فرا زناشویی انجام شد.

روش: روش پژوهش به کار گرفته‌شده در تحقیق حاضر فراتحلیل است و جامعه آماری آن را تحقیقات انجام‌شده با موضوع تمایل به روابط فرا زناشویی در ایران طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۱ تشکیل داده‌اند. پس از طی مراحل مشخص (جستجو، غربال‌گری، شایستگی و مشمول بودن) نمونه‌گیری انجام گرفت و ۱۸ تحقیق به عنوان نمونه انتخاب شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری‌شده، پس از کدگذاری، از نرم‌افزار جامع فراتحلیل (CMA2) استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی: با ارجاع دقیق به تحقیقات صورت‌گرفته، امانتداری علمی رعایت شده است.

یافته‌ها: مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر تمایل افراد به روابط فرا زناشویی در ایران عبارتند از: سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا (۰/۶۵۲)، سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی (۰/۶۲۰)، سبک دلبستگی ایمن (۰/۶۰۱-)، استفاده از رسانه‌های نوین (۰/۳۷۰)، رضایت جنسی (۰/۳۲۲) و نگرش مذهبی (۰/۲۵۱-).

نتیجه‌گیری: با بهبود سبک دلبستگی ایمن و کاهش سبک‌های دلبستگی ناایمن (اجتنابی و دوسوگرا)، افزایش سواد رسانه‌ای کاربران رسانه‌های نوین، ارتقای رضایت جنسی و نگرش‌های مذهبی زوجین می‌توان تا حد زیادی از تمایل افراد به روابط فرا زناشویی فرو کاست.

واژگان کلیدی: آسیب اجتماعی؛ روابط فرا زناشویی؛ خیانت زناشویی؛ فراتحلیل

نویسنده مسئول: رقیه خدایی بیرامی؛ پست الکترونیک: r94.khodayi@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۲۸؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۵/۱۷

خواهشمند است این مقاله به روش زیر مورد استناد قرار گیرد:

Khodaie Beirami R, Arwane P. Meta-Analysis of Factors Regarding the Tendency towards Extramarital Relations in Iran. *Akhlaq-i zisti, i.e., Bioethics Journal*. 2024; 14(39): e6.

خانواده به مثابه یکی از اساسی‌ترین نهادهای جامعه در همه جوامع از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. این نهاد از گذشته تا به حال، کارکردهای مختلفی همچون استمرار نسل‌ها، تنظیم روابط جنسی، تربیت فرزندان و... را بر عهده داشته است (۱). با این حال طی دهه‌های اخیر، خانواده دستخوش تحولات زیادی شده که این دگرگونی‌ها، چالش‌ها و آسیب‌هایی را در برابر نهاد خانواده قرار داده است (۲). از جمله چالش‌های پیش روی نهاد خانواده می‌توان به روابط فرا زناشویی اشاره نمود که پدیده‌ای شایع در بین جوامع امروزی است (۳-۵). روابط فرا زناشویی، نقض تعهدات بین زوجینی است که درگیر رابطه زناشویی هستند، به شکلی که این نقض تعهدات باعث شکل‌گیری صمیمت و عاطفه و یا رابطه جنسی با فرد دیگری بیرون از رابطه زناشویی می‌گردد (۶). در گذشته، روابط فرا زناشویی به معنای برقراری رابطه جنسی با فردی غیر از همسر در نظر گرفته می‌شد (۷)، اما با توجه به تغییر و تحولات صورت‌گرفته در روابط و تعاملات اجتماعی و همچنین دگرگونی در ارزش‌ها، باورها و دیدگاه‌های افراد، افزون بر روابط جنسی به طور ویژه، داشتن روابط پنهانی با دیگران، شیفتگی و اظهار محبت غیر عادی، روابط عاطفی فراتر از دوستی عادی، استفاده از هرزه‌نگاری، تعاملات نامتعارف در فضای مجازی نیز در این تعریف قرار داده می‌شود (۸). تاکنون پژوهش‌های متعددی در داخل و خارج از کشور درباره روابط فرا زناشویی انجام شده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به این تحقیقات اشاره نمود:

مارک (Mark) و همکاران (۹) عدم رضایت از روابط جنسی یا نارضایتی از رابطه زناشویی فعلی در بین زوجین را زمینه‌ساز روابط فرا زناشویی می‌دانند. تنوع‌طلبی و هیجان‌خواهی جنسی، انتقام، بی‌توجهی زوجین به همدیگر، احساس تنهایی و نبود امنیت در زندگی مشترک نیز از دیگر عوامل روابط فرا زناشویی هستند (۱۰-۱۱). برخی تحقیقات ضعف اعتقادات دینی و مذهبی را عامل اصلی گرایش به روابط فرا زناشویی می‌دانند (۱۲-۱۳). اولسون (Olson) و همکاران نارضایتی از ازدواج و

همسرگزینی نامناسب را عامل اصلی درگیر شدن در روابط فرا زناشویی می‌دانند (۱۴). در تحقیقات داخلی نیز بیشتر به مطالعه رابطه عواملی چون سبک‌های دلبستگی (۱۶-۱۵)، مسئولیت‌پذیری، افسردگی، پرخاشگری، فوبی و روان‌پریشی (۱۷)، طرحواره‌های ناسازگار اولیه (۱۸)، دینداری، تعارضات زناشویی و مشاهده فیلم‌های مبتذل (۱۹)، نارضایتی جنسی و مشکلات عاطفی و رفتاری در روابط زناشویی (۲۰)، برنامه‌ها و سریال‌های شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان (۲۱-۲۲)، بازانديشی اجتماعی، خانواده‌گرایی، دینداری و استفاده از رسانه‌ها (۲۳) با روابط فرا زناشویی پرداخته شده است.

اگرچه تحقیقات متعددی در خصوص روابط فرا زناشویی و گرایش به این نوع روابط انجام شده است، اما ناآگاهی و عدم شناخت کافی از این پدیده اجتماعی باعث شده است که برنامه‌ریزان و سیاستگذاران حوزه خانواده و آسیب‌های اجتماعی نتوانند از بروز این‌گونه روابط پیشگیری کنند. همچنین نتایج حاصله از تحقیقات در زمینه روابط فرا زناشویی به دلیل تنوع اهداف پژوهش، جامعه آماری و نمونه‌های مورد بررسی، دوره‌های زمانی بررسی شده، رویکردهای نظری مورد استفاده و...، نارسا، مبهم و غیر کاربردی‌اند که قضاوت در این حیطه را با نوعی پیشداوری مواجه ساخته‌اند. بنابراین انجام فرا تحلیل در زمینه عوامل مؤثر در گرایش به روابط فرا زناشویی می‌تواند نتایج پراکنده تحقیقات در این حوزه را به یکدیگر مرتبط کند و با ارائه راهکارها به حل مسائل در این حوزه یاری رساند. در واقع، بهره‌گیری از اصول و فنون فرا تحلیل این امکان را مهیا خواهد نمود تا جمع‌بندی مشخصی از یافته‌های تحقیقات صورت‌گرفته در مورد گرایش به روابط فرا زناشویی حاصل شود. علاوه بر این، فرا تحلیل با محاسبه اندازه اثر متغیرهای مختلف می‌تواند نقطه اتصال مطالعات را شناسایی کند و آن‌ها را منسجم‌تر کرده و به یکپارچگی دانش در این زمینه یاری رساند (۲۴). بر این اساس، هدف اصلی پژوهش حاضر، فرا تحلیل عوامل مؤثر بر گرایش به روابط فرا زناشویی در ایران است.

روش

پژوهش حاضر با استفاده از روش فراتحلیل صورت گرفته است. فراتحلیل نوعی روش کمی و عینی جهت ترکیب یافته‌های مطالعات قبلی در خصوص یک مسأله یا موضوع خاص است (۲۵). در این روش، با استفاده از اصول و فنون آماری، نتایج مطالعات پیشین جهت تولید خلاصه‌ای از دانش تجربی جدید در یک حیطه خاص با هم ترکیب می‌شوند (۲۶). از روش فراتحلیل در زمینه‌هایی از علم که تحقیقات متعددی صورت گرفته است، استفاده می‌شود تا تأثیر مجموعه‌ای از عوامل بر یک مورد خاص به دست آید (۲۷). در واقع مطالعات علمی با روش فراتحلیل زمانی انجام می‌شود که چندین مطالعه علمی وجود داشته که همگی برحسب یک هدف یا بررسی وجود یک اثر صورت گرفته شده و بخواهیم نتایج و همچنین خطای آن‌ها را با یکدیگر مقایسه و نتیجه جدید به عنوان برآیند نتایج قدیم، حاصل نماییم. در هر یک از روش‌های تحلیلی، میزان خطای مشخصی توسط محقق گزارش شده است. در فراتحلیل قرار است به کمک نتایج به دست آمده، خطای مورد مطالعه کاهش یافته و ترکیبی از همه تحقیق‌ها حاصل شود (۲۸).

در روش فراتحلیل، نخست موضوع یا مسأله پژوهش انتخاب می‌شود؛ در مرحله دوم، مسأله پژوهش تدوین شده و

تحقیقاتی جمع‌آوری می‌شوند که با مسأله پژوهش ارتباط دارند و همه آن‌ها فرضیه واحدی را بررسی نموده‌اند؛ در مرحله سوم، داده‌های مطالعات مورد بررسی بایستی کدگذاری و استخراج شده، آماره‌ها و میانگین و سایر داده‌های آماری به اندازه اثر تبدیل شوند. اندازه اثر آماره‌ای است که اهمیت اثر آزمایشی یا شدت رابطه بین دو متغیر را منعکس می‌کند. نخست اندازه اثر هر تحقیق برآورد می‌شود و سپس اندازه اثر تحقیقات مختلف با هم مقایسه می‌شوند و در نهایت اندازه اثر کلی رابطه بین دو متغیر یا اثر آزمایشی در چند مطالعه برآورد می‌شود تا درباره تأثیرگذاری آن اثر آزمایشی یا رابطه بین دو متغیر نتیجه‌گیری شود (۲۹). در نهایت، اندازه اثرها با هم ترکیب شده و اندازه اثرهای ترکیب شده، تفسیر می‌شوند.

جامعه آماری پژوهش حاضر، صرفاً مقالات علمی پژوهشی صورت گرفته از سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ با موضوع گرایش به روابط فرا زناشویی است. شرط اصلی گزینش مقالات برای بررسی، پرداختن به مسأله تمایل به روابط فرا زناشویی با استفاده از پرسشنامه استاندارد واتلی (Whatley) است. در نهایت از بین ۷۴ مورد پژوهش، ۱۸ مورد برای تحلیل انتخاب گردید. مشخصات این تحقیقات در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱: مشخصات تحقیقات انتخاب شده

پژوهشگر	سال	محل انجام تحقیق	حجم نمونه
فیلی‌زاده و همکاران	۱۴۰۱	شیراز	۱۵۰
اسکندری و پردین	۱۴۰۱	کرمانشاه	۲۰۰
شریفی و همکاران	۱۴۰۰	گنبد	۱۰۳
بختیاری و همکاران	۱۴۰۰	تهران	۶۵۰
جهاندار و همکاران	۱۳۹۹	کرمانشاه	۳۰۰
وجدانی و همکاران	۱۳۹۹	تهران	۱۵۲
خسروی و همکاران	۱۳۹۸	بجنورد	۴۰۰
پیرزاده و همکاران	۱۳۹۸	تهران	۱۵۰
مرادی	۱۳۹۸	تهران	۲۰۰
فردوسی	۱۳۹۷	تهران	۱۰۳
نوری و همکاران	۱۳۹۶	اردبیل	۱۵۰

پژوهشگر	سال	محل انجام تحقیق	حجم نمونه
رضانی ملکرودی	۱۳۹۶	رشت	۲۸۶
شهیداد	۱۳۹۶	رشت	۱۴۰
حجت خواه و همکاران	۱۳۹۵	کرمانشاه	۶۰۰
رضوانی زاده و اسلانی	۱۳۹۵	تهران	۳۷۵
سیدعلی تبار و همکاران	۱۳۹۴	تهران	۲۸۰
عبدالملکی و همکاران	۱۳۹۴	قروه	۲۶۰
عبدی و همکاران	۱۳۹۱	فضای مجازی	۱۴۱

همچنین برای محاسبه اندازه اثر متغیرهای مورد بررسی از نرم افزار جامع فراتحلیل (CMA) نسخه دوم استفاده شده است. روش کار بدین صورت بود که آزمون های آماری به کار گرفته شده در فرضیه ها با استفاده از فرمول های تدوین شده

توسط وولف (Wolf) تبدیل به اندازه اثر شدند و سپس با ترکیب این اندازه ها به شیوه هانتر و اشمیت (Haunter & Schmite) مورد تحلیل قرار گرفتند. علاوه بر این، برای تفسیر اندازه اثر از جدول کوهن (Cohen) (۳۰) استفاده شده است.

جدول ۲: توزیع طبقات اندازه اثر بر مبنای برآورد آماره ها

مقدار r	مقدار d	تفسیر اندازه اثر
کمتر از ۰/۳	کمتر از ۰/۵	اندازه اثر کم
از ۰/۳ تا ۰/۵	از ۰/۵ تا ۰/۸	اندازه اثر متوسط
۰/۵ و بیشتر	۰/۸ و بیشتر	اندازه اثر زیاد

یافته ها

قبل از برآورد اندازه اثر کل، لازم است پیش فرض های فراتحلیل در خصوص همگنی این تحقیقات و سوگیری انتشار مورد بررسی قرار گیرد. برای ارزیابی همگنی تحقیقات انجام شده در مورد گرایش به روابط فرا زناشویی، به منظور انتخاب مدل مناسب برای محاسبه اندازه اثر کل از آزمون Q استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ قابل مشاهده است. با توجه به اینکه مقدار Q به دست آمده از آزمون (۲۹۸/۳۲۴) با درجه آزادی ۱۷ در سطح ($p < ۰/۰۰۱$) معنی دار است، می توان گفت که فرض ناهمگنی پژوهش های انتخاب شده، تأیید و فرض همگنی این تحقیقات رد می شود. با توجه به اینکه آزمون Q نسبت به تعداد اندازه اثرها حساس

است و با بالا رفتن تعداد اندازه اثرها، توانایی آزمون برای پذیرش ناهمگنی می یابد، از آماره دیگری به نام مجذور I نیز در این آزمون استفاده می شود. دامنه مقدار I از ۰ تا ۱۰۰ متغیر است. هرچه مقدار آماره به ۱۰۰ نزدیک تر باشد، بیانگر این است که میان اندازه اثرها ناهمگنی بیشتری وجود دارد. حال با توجه به اینکه مقدار مجذور I (۹۷/۰۱) که در جدول ۳ قابل ملاحظه است، می توان گفت که ۹۷ درصد از تفاوت های مشاهده شده بین اندازه اثرها یا نتایج به دست آمده از تحقیقات، ناشی از ناهمگون بودن آنها است. بنابراین بایستی برای دستیابی به اندازه اثر کل در بین پژوهش های مورد بررسی از مدل اثرات تصادفی استفاده شود.

جدول ۳: نتایج آزمون همگنی تحقیقات مرور شده

مقدار Q	درجه آزادی	سطح معنی داری	مجذور I
۲۹۸/۳۲۴	۱۷	۰/۰۰۱	۹۷/۰۱

بررسی سوگیری انتشار در تحقیقات مورد بررسی از دیگر پیش فرض‌هایی است که در روش فراتحلیل مد نظر قرار می‌گیرد. در روش فراتحلیل برای اینکه بتوانیم یک اندازه اثر نهایی مصون از خطا به دست آوریم، بایستی به همه تحقیقاتی که در زمینه موضوع یا مسأله مد نظر انجام شده‌اند، دسترسی داشته باشیم تا آن‌ها را مورد ارزیابی قرار دهیم. عدم مطالعه همه این تحقیقات و ظهور دیگر خطاهای خاص، می‌تواند باعث شکل‌گیری مسأله‌ای شود که به آن خطا یا سوگیری انتشار گفته می‌شود. جهت بررسی عدم وجود خطای انتشار در روش فراتحلیل، از آزمون بگ و مزومدار (Begg and

Mazumdar Rank Correlation) و N ایمن از خطا استفاده می‌شود. در جدول ۴ نتیجه آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدار قابل مشاهده است. فرضیه صفر در این آزمون بیانگر نبود سوگیری انتشار و فرض یک نشان‌دهنده وجود سوگیری انتشار است، چنانچه سطح معنی‌داری آزمون بگ و مزومدار بالاتر از ۰/۰۵ باشد، فرض صفر تأیید می‌شود. در پژوهش حاضر، با توجه به سطح معنی‌داری حاصل‌شده برای این آزمون که بالاتر از ۰/۰۵ است، می‌توان گفت که سوگیری انتشار وجود ندارد.

جدول ۴: نتایج حاصل از آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدار

شاخص آماری	مقدار ضریب همبستگی	Z-Value	سطح معنی‌داری	
			تک‌دامنه	دودامنه
نتیجه	۰/۳۲	۱/۵۱	۰/۲۲۴	۰/۲۷۸

آزمون N ایمن از خطای روزنتال نیز تعداد مطالعات انجام نشده‌ای (مفقود) را برآورد می‌کند که بایستی به تحلیل‌ها افزوده شود تا عدم معنی‌داری آماری اثر نهایی حاصل شود. اطلاعات به دست‌آمده از این آزمون بیانگر آن است که باید ۴۷۴ تحقیق دیگر انجام شود تا مقدار P دوسویه ترکیب‌شده از

۰/۰۵ افزایش نیابد و تنها در این حالت است که در نتایج نهایی برآوردها و تحلیل‌ها خطا شکل می‌گیرد. مقدار آماره حاصل‌شده، بیانگر دقت و درستی چشم‌گیر نتایج به دست آمده در این پژوهش است.

جدول ۵: نتایج حاصل از محاسبه آزمون N ایمن از خطا

مقدار	شاخص
۲۰/۰۳۱	مقدار Z برای مطالعات مشاهده شده
۰/۰۰۱	مقدار P برای مطالعات مشاهده شده
۰/۰۵۰	آلفا
۲	باقی مانده
۱/۹۶۴	Z برای آلفا
۱۸	تعداد مطالعات مشاهده شده
۴۷۴	تعداد مطالعات گم شده ای که مقدار P را به آلفا می‌رساند

حال بعد از مذاقه در پیش فرض های روش فراتحلیل و مورد تأیید قرار گرفتن استفاده از مدل اثرات تصادفی، در جدول ۶ اندازه اثر متغیرهای مورد بررسی در تحقیقات صورت گرفته در زمینه گرایش به روابط فرازنشویی قابل ملاحظه است. اطلاعات این جدول نشانگر آن است که بیشترین اندازه اثر متغیرهای مورد بررسی در زمینه گرایش به روابط فرازنشویی به ترتیب برابر است با سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا (۰/۶۵۲)، سبک دلبستگی نایمن اجتنابی (۰/۶۲۰)، سبک دلبستگی ایمن (۰/۶۰۱)، استفاده از رسانه های نوین (۰/۳۷۰)، رضایت جنسی (۰/۳۲۲) و نگرش مذهبی (۰/۲۵۱)، استفاده از رسانه های نوین

(۰/۳۷۰)، رضایت جنسی (۰-۰/۳۲۲) و نگرش مذهبی (۰/۲۵۱) با بهره گیری از معیار کوهن (جدول ۲) می توان گفت که سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا، سبک دلبستگی نایمن اجتنابی، سبک دلبستگی ایمن در حد بالا بر گرایش به روابط فرازنشویی تأثیر می گذارند. تأثیر متغیرهای استفاده از رسانه های نوین و رضایت جنسی بر گرایش به روابط فرازنشویی نیز در حد متوسطی است. همچنین تأثیر متغیر نگرش مذهبی بر گرایش به روابط فرازنشویی در حد پائینی است.

جدول ۶: نتایج حاصل از اندازه اثر مطالعات مرور شده

متغیرها	تعداد مطالعات	اندازه اثر (r)	انحراف معیار	Z-Value	P-Value
سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا	۱۰	۰/۶۵۲	۰/۶۲۸	۱۶/۰۲۱	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی نایمن اجتنابی	۱۰	۰/۶۲۰	۰/۶۲۰	۱۵/۶۸۷	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی ایمن	۱۰	-۰/۶۰۱	۰/۵۲۱	۱۳/۹۸۱	۰/۰۰۱
استفاده از رسانه های نوین	۳	۰/۳۷۰	۰/۲۵۴	۳/۲۲	۰/۰۰۱
رضایت جنسی	۳	-۰/۳۲۲	۰/۲۲۳	-۳/۰۱	۰/۰۰۱
نگرش مذهبی	۲	-۰/۲۵۱	۰/۲۲۰	-۲/۵۵	۰/۰۰۱

بحث

اندیشمندان علوم رفتاری و اجتماعی عوامل متعددی را در شکل گیری روابط فرازنشویی و گرایش به این روابط مؤثر می دانند. یافته های پژوهش بیانگر آن است که سبک های دلبستگی (نایمن دوسوگرا، نایمن اجتنابی و ایمن) بیشتر از

عوامل دیگر در گرایش افراد به سمت روابط فرازنشویی تأثیر دارند. این یافته در راستای یافته های پژوهش بختیاری و همکاران (۳۱)، وجدانی و همکاران (۳۲)، فردوسی (۳۳) و اکرمی و همکاران (۳۴) است که سبک های دلبستگی را عاملی مؤثر در تمایل یا عدم تمایل به سمت روابط فرازنشویی

می‌دانند. در تحلیل این یافته می‌توان گفت که دلبستگی نوعی پیوند و ارتباط عاطفی است که باعث پایداری و تعهد افراد نسبت به روابط زناشویی می‌شود و مسائل مرتبط به آن، ابعاد متعدد ارتباطات و تعاملات افراد، تاب‌آوری در مقابل فشارهای روحی و روانی و رفتارهای مراقبتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، لذا می‌تواند عاملی مهم و تأثیرگذار در گرایش افراد به سمت روابط فرا زناشویی باشد. در این راستا، یافته‌های تحقیقات متعدد بیانگر آن است که افراد با سبک دلبستگی ایمن، کمترین گرایش را به سمت خیانت زناشویی دارند، چون از بودن در روابط زناشویی فعلی خود احساس آرامش و اطمینان دارند. از سویی افراد با سبک‌های دلبستگی نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) بالاترین تمایل را به سمت روابط فرا زناشویی دارند. مشخصه سبک دلبستگی اجتنابی این است که فرد فکر می‌کند سایر افراد خواسته‌ها یا نیارهای او را ارضا نمی‌کنند، لذا منطقی است که وی رابطه‌اش را با همسرش پایان دهد. همچنین افراد با این سبک دلبستگی نگرش نامطلوبی به خود دارند و بر این باورند که شایسته احترام و محبت دیگران نمی‌باشند و روابط حال حاضرشان کیفیت بسیار بدی دارد. در سبک دلبستگی دوسوگرا، افراد تعاملات و روابط نامطلوبی با آشنایان خود دارند و نمی‌توانند دست به خودافشایی بزنند. ویژگی این اشخاص جدایی و دوری از ارتباطات صمیمی و نزدیک است و نگرش مناسب و خوبی نسبت به انزوا و تنهایی دارند. میزان بالای اضطراب و نگرش منفی نسبت به خود عاملی است که باعث می‌شود این اشخاص احساس منزوی بودن بکنند. همین امر باعث می‌شود تا دید مطلوب در مورد روابط فعلی خود نداشته باشند و این عوامل موجب پاسخ‌های نامناسب در روابط بین فردی آن‌ها همچون تمایل به روابط فرا زناشویی می‌گردد.

دیگر یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که میزان استفاده از رسانه‌های نوین (شبکه‌های ماهواره‌ای، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی) در افزایش گرایش نسبت به روابط فرا زناشویی نقش دارند. این یافته در راستای یافته‌های پژوهش‌های ایدر و مردانی (۱۹)، عباس‌زاده و همکاران (۲۳)، عبدالملکی و

همکاران (۳۵)، شریفی و همکاران (۳۶)، کمال‌جو و همکاران (۳۷) است که در مطالعه‌شان نشان دادند بین استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی با گرایش و درگیر شدن در روابط فرا زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. استفاده از رسانه‌های نوین عاملی مهم در آشنایی افراد با ارزش‌ها، باورها، هنجارها و فرهنگ‌های سایر کشورها بالاخص کشورهای غربی است. این در حالی است که باورها و ارزش‌های غربی در تضاد با ارزش‌های سنتی و دینی و ملی ما هستند و این مسأله می‌تواند با تبعات و آسیب‌های منفی توأم باشد. همچنین اگر این ارزش‌های متضاد و ناهمسو در نظام شخصیتی فرد نهادینه نشود، فرد در پیدانمودن راهنمای نگرش و عمل خود دچار سردرگمی و بحران می‌شود و این احتمال نیز وجود دارد که عدم رضایت در روابط زوجین، آن‌ها را به سمت روابط فرا زناشویی بکشاند (۳۸). علاوه بر این، ناشناس ماندن شخص در فضای مجازی و قابلیت پنهان نمودن هویت خود از دیگران و ظرفیت فضای مجازی برای فرار از مشکلات و دغدغه‌های واقعی زندگی زناشویی، زمینه‌ساز افزایش گرایش افراد به سمت روابط فرا زناشویی است (۳۹). در واقع رسانه‌های نوین با ایجاد فضای گمنامی و آسودگی خیال نقش زیادی در تغییر دیدگاه و گرایش افراد نسبت به روابط فرا زناشویی دارند.

رضایت جنسی نیز از دیگر عواملی است که باعث کاهش تمایل افراد به روابط فرا زناشویی می‌شود. این یافته در راستای یافته‌های پژوهش‌های اسکندری و پرندین (۴۰) و پیرزاده و همکاران (۴۱) است. در این زمینه می‌توان گفت که یکی از اهداف اساسی ازدواج ارضای نیازهای جنسی در چهارچوب نهاد خانواده و ازدواج است، موقعی که شخصی در ارضای این نیاز با مشکل مواجه شود و روابط جنسی وی از کیفیت مناسبی برخوردار نباشد، برای ارضای نیازهای جنسی خود، اعمال و رفتارهای مختلفی را در پیش می‌گیرد و برای رسیدن به آن سطح مناسبی که در ذهن خود ساخته، روابط دیگری را آغاز می‌کند که این نیز موجب تمایل به روابط فرا زناشویی می‌شود. در واقع، افرادی که از روابط جنسی خود رضایت

کاهش سبک‌های دلبستگی ناایمن (اجتنابی و دوسوگرا)، افزایش سواد رسانه‌ای کاربران رسانه‌های نوین، ارتقای رضایت جنسی و نگرش‌های مذهبی زوجین و اتخاذ تصمیمات و سیاست‌های مناسب در خصوص خانواده و چالش‌های پیش روی آن می‌توان تا حد قابل توجهی از نگرش‌های سهل‌گیرانه یا مثبت افراد نسبت به روابط فرا زناشویی و تمایل به این نوع روابط کاست.

مشارکت نویسندگان

رقیه خدایی بیرامی: طراحی ایده، گردآوری منابع و نگارش مقاله.

پونه اروانه: تحلیل داده‌ها و انجام اصلاحات مقاله.

نویسندگان نسخه نهایی را مطالعه و تأیید نموده و مسئولیت پاسخگویی در قبال پژوهش را پذیرفته‌اند.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافع احتمالی را در رابطه با تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله اعلام نکرده‌اند.

تشکر و قدردانی

ابراز نشده است.

تأمین مالی

نویسندگان اظهار می‌نمایند که هیچ‌گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر جنبه‌های اخلاقی مطالعه کتابخانه‌ای شامل اصالت متون، صداقت و امانتداری رعایت شده است.

داشته باشند، ارضای نیازهای خود را توأم با همسرشان تجربه می‌کنند، انتظاراتشان از خود و همسرشان ارتقا می‌یابد و ارزیابی مطلوبی از زندگی زناشویی خود دارند. افرادی که رضایت جنسی را به شکل مطلوب تجربه می‌کنند، برای تأمین نیازهای خود به روابط خارج از چهارچوب ازدواج روی نمی‌آورند و تمایل به خیانت زناشویی نخواهند داشت.

نگرش و جهت‌گیری مذهبی افراد نیز نقش مهمی در عدم تمایل افراد نسبت به روابط فرا زناشویی دارد و با افزایش جهت‌گیری مذهبی افراد گرایش آن‌ها نسبت به روابط فرا زناشویی کاهش می‌یابد. این یافته در راستای یافته‌های پژوهش‌های خسروی و همکاران (۴۲) و سیدعلی‌تبار و همکاران (۴۳) است که در تحقیقاتشان نشان دادند افرادی که از نگرش و جهت‌گیری مذهبی مثبت برخوردارند، تمایل کمتری نسبت به روابط جنسی خارج از چهارچوب ازدواج دارند. در تحلیل این امر می‌توان گفت که دینداری و پایبندی به ارزش‌های دینی و مذهبی همواره به عنوان مانعی در برابر ارضای غرایز جنسی خارج از چهارچوب قانونی و اجتماعی بوده است، به طوری که احکام و قوانین دینی شروع ارضای غرایز جنسی را به تعویق می‌اندازد و روابط فرا زناشویی را محکوم می‌کنند و افراد را تشویق بر پایبندی به تعهدات زناشویی می‌کنند.

نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده نشانگر آن است که گرایش به روابط فرا زناشویی تحت تأثیر عوامل فردی و اجتماعی مختلفی همچون سبک‌های دلبستگی، استفاده از رسانه‌های نوین، رضایت جنسی و نگرش یا جهت‌گیری مذهبی است. از میان این عوامل مشخص شد که سبک‌های دلبستگی (ایمن و ناایمن) بیشترین نقش را در خصوص تمایل یا عدم تمایل نسبت به روابط فرا زناشویی بر عهده دارند، البته میزان استفاده از رسانه‌های نوین بالاخص حضور در فضای مجازی، رضایت جنسی زوجین و جهت‌گیری دینی افراد نیز در این زمینه تأثیرگذار هستند. بنابراین با بهبود سبک دلبستگی ایمن و

References

1. Das MS, Bardis PD. The family in Asia. UK: Taylor & Francis; 2023.
2. Schweizer V. Marriage: More than a century of change, 1900-2018. *Family Profiles*. 2020; 21(3): 21-34.
3. Kundu R, Chettri KB, Mallik G. Extramarital Affairs in Sikkim and their Causes: A Study with Emphasis on the Difference between the Sexes. *International Journal of Management and Humanities*. 2022; 8(6):19-26.
4. Dall'Agnola J, Thibault H. Online temptations: divorce and extramarital affairs in Kazakhstan. *Religions*. 2021; 12(8): 654-673.
5. Matsuki H. Accomplishment of Consultations and Responses regarding Extramarital Affairs: Analysis of Newspaper Advice Columns. *Annals of Family Studies*. 2020; 45(9): 79-96.
6. Liao S, Ling Q. The "Little Third": Changing Images of Women Characters Involved in Extramarital Affairs on Chinese TV. *Communication, Culture and Critique*. 2022; 15(3): 355-371.
7. Mahdyzadeh F, Darekordi A. The relationship between early maladaptive schemas and attitude to meta -marriage relationships with mediating dimensions of mindfulness in order to present the model. *Journal of Psychological Science*. 2020; 19(87): 383-389. [Persian]
8. Tarin M, Sadika A. Extra-Marital Affairs & Breach of Trust in Marriage: A Legal Study. Department of Law and Justice, Bangladesh: Bangladesh University of Business and Technology; 2023.
9. Mark KP, Janssen E, Milhausen RR. Infidelity in heterosexual couples: demographic, interpersonal and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of Sexual Behavior*. 2011; 40(5): 971-982.
10. Maphosa S, Mutandwa PH, Nyamayaro A. Infidelity Appetite: Psychological Factors Influencing Married Women to Engage in Extra-marital Affairs. *International journal of Corner*. 2017; 6(1): 46-52.
11. Rokach A, Philibert-Lignières G. Intimacy, Loneliness and Infidelity. *The Open Psychology Journal*. 2015; 8(2): 71-77.
12. Mattingly BA, Wilson K, Clark EM, Bequette AW, Weidler DJ. Foggy Faithfulness: Relationship Quality, Religiosity and the Perceptions of Dating Infidelity Scale in an Adult Sample. *Journal of Family Issues*. 2010; 31(11): 1465-1480.
13. Schramm DG, Marshall JP, Harris VW, Lee TR. Religiosity, Homogamy and Marital Adjustment: An Examination of Newlyweds in First Marriages and Remarriages. *Journal of Family Issues*. 2012; 33(2): 246-268.
14. Olson MM, Russell CS, Higgins-Kessler M, Miller RB. Emotional Processes Following Disclosure of an Extramarital Affair. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2002; 28(4): 423-434.
15. Sohrabi F, Rasoli F. The Relationship between the Attachment Style and the Extramarital Sex Relationship among Married Women in Residential Center for Deviant Women. *Journal of Family Research*. 2008; 4(2): 133-143. [Persian]
16. Hojjatkah M, Mohammadi M, Valadbeigi P. The Relationship between Attachment Styles, Personality Traits and Forgiveness with the Attitude toward Extramarital Relationships in Married Women in Kermanshah. *Journal of women's Social Psychological Studies*. 2016; 14(4): 209-228. [Persian]
17. Karami J, Zaki'ie A, Mohammadi O, Haghshenas S. The Role of Psychosocial Factors in Predicting Attitudes toward Extramarital Relationships in Married Women and Providing a Model Based on Related Factors. *Journal of women's Social Psychological Studies*. 2015; 13(3): 139-152. [Persian]
18. Rafiei S, Hatami A, Forooghi AA. The Relationship between Primary Adolescent Schemas and Attachment Styles in Women with Marital Infidelity. *Women's and Society Quarterly*. 2011; 2(1): 21-36. [Persian]
19. Eider N, Mardani M. Investigation of Factors Related to the Tendency of Married Men Toextramarital Relationships (Case Study of Married Men in the City of Shiraz). *Journal of Social Sciences*. 2016; 10(4): 145-172. [Persian]
20. Fathi M, Parvin S, Javadian SR. Comparing the Causes of Infidelity in Marital Relationships among Men and Women: A Qualitative Research. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*. 2016; 5(4): 401-418. [Persian]
21. Ajam AA. The Effect of Direct and Indirect Satellite Training on Marital Conflict and Attitudes toward Marital Infidelity. *Biquarterly Journal of Studies in Islam & Psychology*. 2016; 10(18): 125-146. [Persian]
22. Firoozjayan A, Ghadiri H. Phenomenological Study of Marital Deportation Reasons. *Journal of Iranian Social Studies*. 2017; 11(1): 120-144. [Persian]

23. Abbaszadeh M, Adlipour S, Alizadeh Aghdam MB, Aghayari Hir T. The attitudes toward extramarital relations and some of its related factors among families of Tabriz. *Journal of Research and Health*. 2019; 9(6): 496-504. [Persian]
24. Pigott TD, Polanin JR. Methodological guidance paper: High-quality meta-analysis in a systematic review. *Review of Educational Research*. 2020; 90(1): 24-46.
25. Paul J, Barari M. Meta-analysis and traditional systematic literature reviews-What, why, when, where and how?. *Psychology & Marketing*. 2022; 39(6): 1099-115.
26. Wu MJ, Zhao K, Fils-Aime F. Response rates of online surveys in published research: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior Reports*. 2022; 7: 100206.
27. Harrer M, Cuijpers P, Furukawa T, Ebert D. *Doing meta-analysis with R: A hands-on guide*. Chapman and Hall/CRC; 2021.
28. Balduzzi S, Rücker G, Schwarzer G. How to perform a meta-analysis with R: A practical tutorial. *BMJ Ment Health*. 2019; 22(4): 153-160.
29. Sailer M, Homner L. The gamification of learning: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*. 2020; 32(1): 77-112.
30. Cohen J. *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York: New York University; 2013.
31. Bakhtiari E, Hosseini SS, Arefi M, Afsharinia K. The Mediating Role of Marital Intimacy in the Relationship between Attachment Style and Couples' Attitude towards Infidelity. *Journal of Counseling Research*. 2021; 20(77): 122-140. [Persian]
32. Vejdani S, Karami M, Ahmadi S. The Moderating Role of Religious Beliefs in the Relationship between Attachment Styles and Attitude towards Infidelity in Married Women. *Women's Studies Sociological and Psychological*. 2020; 18(2): 193-220. [Persian]
33. Ferdosi S. The prediction of attitudes toward infidelity based on attachment behavior in couple relationships, marital quality relationship and attachment styles in married women. *Contemporary Psychology*. 2019; 13(2): 149-157. [Persian]
34. Akrami F, Mohsenzadeh F, Zahra Kar K. Meta-Analysis of Tendency towards Extramarital Relationships based on Attachment Styles. *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2022; 6(3): 322-329. [Persian]
35. Abdolmaleki M, Azam Azadeh M, Ghazinezhad M. The Relationship of Global Media, Modern Reflexivity and Tendency to Extramarital Relationship among Married Couples of Qorveh City. *Journal of Family Research*. 2015; 11(3): 309-332. [Persian]
36. Sharifi M, Vaseghi M, Hoseinaei A, Ghorbani A. Predicting attitudes toward Extra Marital Relationship based on the use of virtual social networks, personality traits and early maladaptive schemas in women. *Women and Family Studies*. 2022; 14(54): 99-116. [Persian]
37. Kamalju A, Narimani M, Atadokht A, Abolghasemi A. The Prediction of Affairs Based on Spiritual Intelligence, Moral Intelligence, Marital Satisfaction and Use of Virtual Social Networks with Moderating Role of Gender. *Journal of Family Counseling & Psychotherapy*. 2017; 2(22): 39-67. [Persian]
38. Ghoreishi Rad F, Pourjabar Akhuni F. Relationship between Religious Commitment and Other Factors Related To Tendency toward Extra-Marital Affairs among Married Students. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2018; 5(2): 45-50. [Persian]
39. Panahi MH, Tabrizi M. Investigating the Degree of Internet Usage and Its Effect on Marital Relations. *Journal of Social Sciences*. 2016; 25(72): 33-70. [Persian]
40. Eskandari M, Parandin S. Predicting Attitudes toward Marital Infidelity Based on Components of Sexual Satisfaction and Intimacy in Couples. *The Women and Families Cultural-Educational*. 2022; 17(58): 183-199. [Persian]
41. Pirzadeh M, Banisi P, Vatankhah HR. The prediction of attitudes toward infidelity based on sexual satisfaction, marital quality relationship and marital satisfaction young married women. *The Journal of New Advances in Behavioral Sciences*. 2019; 4(39): 16-32. [Persian]
42. Khosravi A, Heydarnia A, Nazifi M. The role of Religious Attitude in Attitude towards Infidelity: The Mediating Role of Subjective Well-being. *Positive Psychology Research*. 2019; 5(3): 13-28. [Persian]
43. Sayed Alitabar SH, Pouravari M, Habibi Askarabad M, Mohammad Alipour Z. The Comparison of Attitudes toward Infidelity and Religious Orientation in Facebook Social Network users and non-users. *Journal of Family Research*. 2016; 11(3): 297-308. [Persian]